

“2+2 en 4x1”,
De Cacaofabriek, Helmond, NL
08/04 – 19/05/2024

—

“De manier waarop ik mijn werk opbouw, is bijna printermatig”

Tekenaar **Steven Baelen** (BE, Roeselare, 1981) schuwt geen enkel formaat. Hij maakt zowel intimistische potloodtekeningen (zogenoemde ‘notities’) als grote muurtekeningen in houtskool. Hij registreert zijn directe omgeving, maar analyseert ook wat er op papier gebeurt. Met als consequentie dat hij ‘foute’ lijnen niet verbetert, of weggumt en sommige vlakken bewust onaf laat.

Baelen is opgeleid in Gent aan de Koninklijke Academie van schone Kunsten (KASK), waar hij o.m. les van Servi van Grinsven kreeg. Aansluitend vindt hij een eigen werkplek bij het postacademische Hoger Instituut voor Schone Kunsten (HISK). Gaandeweg raakt hij geïnteresseerd in reproductieprocessen. “Ik neem voortdurend beslissingen, lijn na lijn. Ik teken heel zuiver, ik wil dat de lijn er netjes op staat en daarna wordt die niet meer verbeterd. Ik teken er wel heel veel rondom, maar je kunt vrij helder zien wat er is gebeurd. Vanuit die impuls tot analyseren, ben ik bestaande tekeningen gaan deconstrueren door elk lijntje afzonderlijk te digitaliseren en op een blaadje te printen. Door al die duizenden blaadjes op een pagina te kopiëren, kun je de tekening opnieuw maken. Dat heb ik ‘to copy’ genoemd.”

Anderzijds focust hij op figuratie, waarbij hij elementen uit zijn persoonlijke ruimte waarheidsgetrouw registreert. Tekeningen komen thuis in zijn atelier tot stand, zittend op stoel achter een tafeltje met een 2B-potlood in de hand. Hoe langer je kijkt hoe meer je herkent: een muur, schouw, balken, trap, deur, kastje, of potplant. Grip op deze realiteit krijg je als beschouwer niet. Al snel golven de lijnen weer in abstractie over het platte vlak en lost de illusie van architectuur en ruimte op. “Het is voor mij een zoektocht in handschrift. Ik wil alle mogelijke lijnen inzetten om een herkenbaar beeld te krijgen dat tegelijkertijd z’n autonomie behoudt. Dat het niet zomaar een tekening van het atelier is.”

Baelens muurtekeningen tonen een meer klare lijn. In plaats van dat hij naar de realiteit kijkt, sampled hij hiervoor bestaande tekeningen ter plekke aan elkaar. Het is een stapeling van huiselijke elementen die ruimtelijk tot een nieuwe tekening zijn aaneengesmeed. Daarbij speelt hij met aanwezige architectonische elementen zoals een venster, deur of stopcontact. “Ik maak op voorhand nooit een plan, ik pak gewoon een tekening en begin met houtskool op de muur te tekenen. Ik teken alles aan elkaar tot één grote wandtekening die eigenlijk op precies dezelfde manier werkt: vol, leeg, af, onaf, tot het geheel klopt. Het is een soort puzzel die je moet oplossen, het groeit heel organisch.”

Die onafheid is geen slordigheid, maar bewust leeg gelaten ruimte. “Voor mij is het belangrijk om rustpunten te creëren. Alleen al de beslissing om effectief een leegte te laten ontstaan, is een artistieke daad tijdens het tekenen. Dat ik bepaal om op een bepaalde plek géén lijnen te plaatsen, voelt bijna even belangrijk als het wél zetten van een lijn. Ik ben me daar heel bewust in gaan

uitdagen, wat laat ik onaf? Het is spannend om daarover tijdens het proces na te denken. Ik teken een beetje zoals je zou breien. Stel dat ik hier begin te tekenen, dan gaat het er rond omheen ontstaan, dan werk ik verder. De manier waarop ik mijn werk opbouw, is bijna printermatig. Ik meet ook alles uit in verband met mijn perspectief.” Een stuk wat klaar is, dekt hij af met een blaadje zodat hij zijn hand erop kan zetten. “Ik werk graag proper”, zo geeft hij aan. Maar er is ook een artistieke reden voor deze werkwijze: het is een bewuste manier om overzicht te verliezen. “Ik wil mezelf verrassen tijdens het werkproces, dingen opmerken die ik van tevoren niet kan bedenken. Ik werk stukjes af. Door telkens mijn blaadje te verleggen, bouw ik voort en ontstaan mijn beelden.”

Concentratie en discipline zijn belangrijke factoren. Hij werkt twee à drie uur aan een tekening van klein formaat. Vergelijkt hij zijn tekeningen uit 2008 met die van nu, dan koestert hij de oude tekeningen enorm, maar kan hij de ‘schriftuur’ ervan nog nauwelijks verdragen. “Het is allemaal schots en scheef, in elkaar getekend.” In zijn recente werk zijn de lijnen meer verweven met de figuratie, lijken ze al groeiend en golvend hun eigen weg te vinden. “Er is er meer aandacht voor een zekere correctheid, tegen het maniakale aan”, reflecteert hij.

Baelen zal ook nooit ‘gommen’ in zijn tekeningen. Zodra hij een fout ontdekt, zet hij er een andere lijn bij of gaat hij arceren. “Het gaat er niet over dat ik mooie tekeningen maak, maar dat ik uiteindelijk een eerlijk soort ‘mark making’ op mijn blad heb. Dan klopt het en is het juist, want alleen ik heb het kunnen maken. Om van iets af te blijven dat je in een momentum hebt gemaakt, nadat alles gestold is, dat is een aanvaardingsproces in je hoofd, omdat je neiging hebt de perfectie op te zoeken.”

Steven Baelen woont en werkt in Gent (BE). <http://www.stevenbaelen.com/>

Edwin van Onna